

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 51 0 P 171789 24 Rev
Sarajevo, 01.02.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sutkinja Amire Sadović, kao predsjednice vijeća, Silvane Brković-Mujagić i Enise Bilajac, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja M. G. iz K., Ul...., koga zastupa Abdulah Ganija, odvjetnik iz Ilidže, protiv tuženog Srednjobosanski kanton/Kanton Središnja Bosna, Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijski odbor za policijske službenike, Travnik, zastupan po Pravobraniteljstvu Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna, Vitez, radi diskriminacije u natječajnoj proceduri, vrijednost spora 5.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Novom Travniku, broj 51 0 P 171789 23 Gž 2 od 04.07.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj 01.02.2024. godine, donio je sljedeću

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova revizionog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostupanjskom presudom Općinskog suda u Travniku, broj: 51 0 P 171789 22 P 2 od 28.09.2022. godine, utvrđeno je da je prema tužitelju kao kandidatu učinjena diskriminacija na temelju stupnja obrazovanja i njegovog statusa decertificiranog policajca u postupku po Javnom oglasu za izbor kandidata za školovanje na Policijskoj akademiji MUP SBK Travnik od 23.10.2019. godine od strane tuženog. Poništen je postupak izbora kandidata po Javnom oglasu koji je raspisan na osnovu Odluke Ministarstva unutrašnjih poslova Travnik broj: 01/34-2-585/19 od 21.10.2019. godine, raspisan 23.10.2019. godine, za školovanje na Policijskoj akademiji u Sarajevu, za izbor kandidata u činu "mlađi inspektor". Naloženo je tuženom da tužitelju bez uvjetovanja i bez odlaganja omoguće pristup procedurama testiranja ravnopravno sa ostalim kandidatima za školovanje na policijskoj akademiji i da isti bude tretiran sukladno statusu koji mu je utvrđen člankom 135 Zakona o policijskim službenicima SBK, te da se sukladno postignutim rezultatima uvrsti na listu kandidata sa osvojenim bodovima i Listu kandidata koji se predlažu za uposlenje. Tuženi je obavezan tužitelju nadoknaditi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.179,40 KM.

Drugostupanjskom presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku, broj: 51 0 P 171789 23 Gž 2 od 04.07.2023. godine, žalba tuženog je uvažena i prvostupanjska presuda preinačena na način da su tužbeni zahtjevi tužitelja odbijeni, a tužitelj je obavezan tuženom nadoknaditi troškove postupka u iznosu od 1.524,40 KM.

Protiv drugostupanjske presude, reviziju je na temelju članka 240 Zakona o parničnom postupku blagovremeno izjavio tužitelj, zbog povrede odredaba parničnog postupka iz članka

209 Zakona o parničnom postupku i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da ovaj sud usvoji reviziju i preinači drugostupanjsku presudu odbijanjem žalbe tuženog i potvrđivanjem prvostupanjske presude. Potražuje troškove na ime sastava revizije po odvjetniku u iznosu od 540,00 KM uz troškove sudske takse.

Odgovorom na reviziju tuženi osporava osnovanost podnesene revizije.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom članka 241 stavak 1 Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj revizijski sud je donio odluku kao u izreci s razloga:

Predmet spora po tužbi u ovoj pravnoj stvari jeste zahtjev tužitelja za utvrđivanje diskriminacije u natječajnoj proceduri za izbor kandidata za školovanje na Policijskoj akademiji MUP SBK, s osnova stupnja obrazovanja i statusa decertificiranog policajca, te slijedom toga poništavanje postupka izbora i nalaganje tuženom da tužitelju omogući ravnopravno sudjelovanje u natječajnoj proceduri. Prema članku 13 stavak 2 Zakona o zabrani diskriminacije („Sl.glasnik BiH“, br. 59/09 i 66/19), revizija u predmetima diskriminacije uvijek je dopuštena.

Revizija nije osnovana.

Prilikom odlučivanja po izjavljenoj reviziji ovaj sud je imao u vidu činjenično stanje utvrđeno od strane prvostupanjskog i drugostupanjskog suda, koje činjenično stanje se u bitnom i to u odnosu na revizione navode ogleda u sljedećem:

- tužitelj je odlukom UN/IPTF od 05.11.2002. godine privremeno decertificiran kao policijski službenik, s obrazloženjem da njegovo certificiranje ovisi od okončanja kaznenog postupka koji se vodio protiv njega;
- nakon što je tužitelj oslobođen pravomoćnom sudskom presudom Kantonalnog suda u Travniku, broj Kž.132/03 od 18.06.2003. godine, ponovno je certificiran od strane MUP SBK, koji je od UN/IPTF dobio akreditaciju za certificiranje 18.12.2002. godine;
- ponovno certificiranje tužitelja izvršeno je rješenjem MUP SBK, broj 04-03/1-2/34-2-2389/03 od 15.09.2003. godine, kojim je tužitelju dodijeljen čin policajac s brojem akreditacije 02029, te je nadalje rješenjem 04-03/1-2/34-2-2389-1/03 od 15.09.2003. godine raspoređen na poslove u PS Kiseljak;
- tužitelj je odbio raspored i rad u činu policajac, kako mu je to navedenim rješenjima utvrđeno, te je prihvatio radno mjesto namještenika u PS Kiseljak;
- u postupku izbora za školovanje na Policijskoj akademiji za 2016. godinu tužitelj je dopisom od 29.03.2017. godine obavijestio komesara da odustaje od daljnje procedure;
- u predmetnoj proceduri, po Javnom oglasu za izbor kandidata za školovanje na Policijskoj akademiji 23.12.2019. godine, tužitelj je obavješten dopisom broj 01/2-34-2-585/19 od 31.12.2019. godine, da nije obuhvaćen daljom procedurom izbora u početnom činu „mlađi inspektor“ s razloga jer nema odgovarajuću stručnu spremu u momentu decertificiranja 2002/2003. godine; ovo stoga jer je tužitelj u momentu decertificiranja imao SSS, u momentu prijave na Javni oglas je magistar kriminologije, dok je za školovanje za čin „mlađi inspektor“ trebao imati najmanje VI stupanj školske spreme;
- žalba tužitelja podnesena na prethodni „dopis“ odbijena je rješenjem tuženog od 29.01.2020. godine.

Slijedom utvrđenog činjeničnog stanja, prvostupanjski sud je tužbene zahtjeve tužitelja usvojio, sa obrazloženjem da raspisani javni oglas nije sadržavao uvjet stručne sprema sa datumom decertificiranja, zbog čega prijava tužitelja nije mogla biti ocjenjivana u odnosu na taj uvjet, dok diskriminiranje vidi u postupanju kojim povjerenstvo za izbor kandidata u odnosu na druge kandidate nije tražilo ispunjavanje uvjeta stručne sprema u trenutku decertificiranja.

Postupajući po žalbi tuženog, drugostupanjski sud je preinačio prvostupanjsku presudu odbijanjem tužbenih zahtjeva tužitelja, sa obrazloženjem da je tužitelj konzumirao svoje pravo decertificiranog policajca iz članka 135 Zakona o policijskim službenicima SBK. Ovo stoga jer je tužitelju početni čin „policajac“ dodijeljen 15.09.2003. godine, čime je bio ponovno certificiran, ali je sam tužitelj tražio da bude raspoređen na poslove namještenika u PS Kiseljak, nakon čega mu je dati čin oduzet. Isto tako je tužitelj svojom voljom odustao i od procedure za dodjelu čina „policajac“ 2016. godine. Stoga je mišljenje drugostupanjskog suda da se tužitelj ne može dalje pozivati na pogodnosti svog statusa decertificiranog policajca iz 2002. godine.

Prema članku 46 stavak 1 točka b) Zakona o policijskim službenicima SBK/KSB („Sl.novine SBK“, br. 12/06, 1/08 i 12/09), da bi netko bio uposlen kao policijski službenik, mora biti u životnoj dobi između 18 i 27 godina za početni čin policajac i do 35 godina za početni čin mlađi inspektor, dok prema točki c) tog članka mora imati najmanje IV stupanj školske sprema za čin policajac, a najmanje VI stupanj školske sprema za čin mlađi inspektor. Prema stavku 4 članka 135 Zakona o policijskim službenicima SBK/KSB, osobe kojim je UN/ITPF odbio certificiranje, a koje su uposlene u policijskom tijelu nakon stupanja na snagu tog zakona, izuzimaju se od primjene članka 46 Zakona.

Prema članku 2 Zakona o zabrani diskriminacije, diskriminacijom se smatra svako različito postupanje, uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojoj osobi ili grupi osoba i onima koji su s njima u rodbinskoj ili drugoj vezi na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditeta, starosne dobi, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, spolnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojoj osobi onemogući ili ugrozi priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života.

Prema članku 15 Zakona o zabrani diskriminacije, svim postupcima predviđenim tim zakonom, kada osoba ili grupa osoba, na osnovu njima raspoloživih dokaza, učine vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije leži na suprotnoj strani.

Sukladno navedenim zakonskim odredbama, kod utvrđivanja diskriminacije obvezno se provodi test tereta dokazivanja. Ovaj test na strani oštećenog podrazumijeva (prvobitni teret): a) zaštićeni temelj (osnov), b) uporednik i c) različit tretman, a na strani počinitelja: a) da situacija nije slična ili uporedna, b) da se razlika ne temelji na zaštićenom temelju (osnovu) i c) ako to ne dokaže, da dokaže postojanje objektivnog ili razumnog objašnjenja (opravdanja) da tako postupi.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da tužitelj po pitanju zaštićenog temelja (osnova), koji je prema mišljenju tužitelja tuženi svojim postupanjem obespravio, označava stupanj obrazovanja i svojstvo decertificiranog policajca. Ovo stoga jer je odbijen sa prijavom

na Javni oglas za školovanje u čin „mlađi inspektor“ zbog neispunjenja uvjeta VSS/VŠS u vrijeme decertificiranja, a da se stupanj školske spreme na prijavu „mlađi inspektor“ iz članka 46 Zakona o policijskim službenicima SBK ne odnosi na njega kao decertificiranog policajaca, što je propisano člankom 135 stavak 4 tog zakona. Što se tiče uporednika i različitog tretmana, tužitelj nije učinio vjerojatnim da postoji uporedna situacija (ista ili bitno slična) i u odnosu na nju različito postupanje prema tužitelju. Točnije, nije dokazivao ni u stupnju vjerojatnosti da je jedna ili više osoba nakon decertificiranja odbila čin „policajca“ i to u dva navrata, te da je nakon toga i to po završetku više školske spreme i nakon prelaska zakonske dobne granice (preko 35 godina), primljena na školovanje za „mlađi inspektor“, čime bi učinio vjerojatnom uporednu situaciju, kao i različito postupanje tuženog.

S druge strane, tuženi je dokazao da je ranije i to odmah nakon što je tužitelj pravomoćno oslobođen krivične optužbe, radi kojeg postupka je i bio decertificiran, donio rješenje kojim je tužitelju dodijelio čin „policajac“, sa rasporedom na odgovarajuće radno mjesto (rješenjem broj 04-03/1-2/34-2-2389/03 od 15.09.2003. godine tužitelju je dodijeljen čin policajac s brojem akreditacije 02029, rješenjem 04-03/1-2/34-2-2389-1/03 od 15.09.2003. godine raspoređen je na poslove u PS Kiseljak), što je tužitelj odbio, nakon čega su navedena rješenja poništena, a tužitelj je raspoređen na mjesto namještenika. Također, tuženi je dokazao da je tužitelj odustao i od natječaja za policijski čin 2016. godine. Slijedom takvog stanja, tuženi je smatrao da je tužitelj iscrpio svoja prava koja mu pruža odredba članka 135 stavak 4 Zakona o policijskim službenicima SBK, a koja odredba oslobađa decertificirane policajce uvjeta koji se odnose na dobnu granicu i školsku spremu prilikom proizvođenja u određene policijske činove. Tuženi je u provedenom parničnom postupku sudu dao jasno i konkretno, te prema ocjeni drugostupanskog suda prihvatljivo i razumno objašnjenje, zašto u predmetnom natječaju nije prihvatio činjenicu naknadno stečenog obrazovanja tužitelja, koje obrazovanje tužitelj nije imao u momentu decertificiranja. Suština tog objašnjenja se svodi na to da je neopravdano decertificiranim policajcima od strane UN/ITPF, pruženo svojevrsno obeštećenje i to u smislu zakonske pogodnosti iz odredbe članka 135 stavak 5 Zakona o policijskim službenicima SBK, dok se po mišljenju tuženog ta pogodnost ima vezati za određene činjenice koje su postojale u vrijeme stjecanje uvjeta za vraćanje certificiranja i to s razloga anuliranja negativnih posljedica neopravdanog decertificiranja. Ukratko, tuženi smatra da se decertificirani policajci ne mogu koristiti predmetnom pogodnošću neograničeno i apsolutno, dok je sa svoje strane dodatno dokazao da je poduzeo potrebne korake za „ispravljanje“ gubitka statusa radi neosnovano pokrenutog kaznenog postupka protiv tužitelja.

Stoga je mišljenje ovog suda da je pravilna i zakonita pobijana presuda, prema kojoj je tuženi dokazao da se u ovom slučaju ne radi o diskriminatornom postupanju tuženog, odnosno da je tuženi dao objektivno/razumno objašnjenje za svoje postupanje, što isključuje diskriminiranje, te tužbu za diskriminiranje čini neosnovanom, dok pitanje načina tumačenja i primjene prava tuženog na slučaj tužitelja i predmetnog javnog oglasa (zakonitost i pravilnost postupka i donesenih odluka) nije bilo predmet tužbenog zahtjeva. Tužbeni zahtjev se odnosio na utvrđivanje diskriminiranja, te slijedom toga poništavanje izbora kandidata i omogućavanje ravnopravnog sudjelovanja tužitelja u novom natječaju. Prema članku 2. stavak 2. Zakona o parničnom postupku sudovi postupaju i odlučuju u granicama postavljenog zahtjeva, što se odnosi kako na prvostupajski i drugostupajski, tako i na revizioni postupak.

Tužitelj se neosnovano poziva na novi dokaz, koji je dostavio uz reviziju i koji predstavlja Izvod iz redne liste PS Kiseljak od 08.09.2023. godine, prema kojem se tužitelj u 2002. godini vodio na listi policijskih službenika sa radnim satima za 01., 02. i 03. mjesec, dok se u 2023. godini nije vodio na toj listi. Prema članku 242. Zakona o parničnom postupku novi

dokazi se mogu predlagati u postupku revizije samo ako se odnose na povrede odredbi parničnog postupka koje su učinjene pred drugostupanjskim sudom. Navedeni dokaz se ne odnosi na povrede postupka učinjene pred drugostupanjskim sudom, kako to zakonska odredba traži, već na činjenični supstrat za donošenje sudske presude. Dodatno, ovaj dokaz se odnosi na nesporne činjenice (da je tužitelj 2002. godine decertificiran, da je odbio 2023. godine čin „policajac“ i na temelju svog zahtjeva raspoređen na radno mjesto namještenika, zbog čega u tom razdoblju nije ni mogao biti na listi policijskih službenika).

Prema navedenom, ne stoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, kao ni razlog na koji sud pazi po službenoj dužnosti, pa je sud reviziju odbio, temeljem odredbe članka 248 Zakona o parničnom postupku.

Zahtjev tužitelja za naknadu troškova revizionog postupka odbijen je primjenom članka 397 stavak 1, a u vezi s člankom 386 stavak 1 Zakona o parničnom postupku, obzirom da nije uspio sa revizijom.

Predsjednica vijeća
Amira Sadović, s.r.